

Sygn. akt V ACa 1277/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Katarzyna Polańska-Farion

Sędziowie: SA Marzanna Góral (spr.)

SA Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Protokolant: Małgorzata Szmit

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. W., A. W. i J. W.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w P.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt IV C 875/16

I. prostuje oczywistą niedokładność zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym w ten sposób, że po słowach „uchyla uchwałę” dodaje słowa „Walnego Zgromadzenia”;

II. oddala apelację.

Marzanna Góral Katarzyna Polańska-Farion Katarzyna Pogorzelska-Jakubowska

Sygn. akt V Ca 1277/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 lipca 2016 r. powodowie J. W., A. W. i B. W. wniesli o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej w P. nr (...) z dnia 18 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia porządku obrad Walnego Zgromadzenia.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa w P. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił uchwałę Spółdzielni Mieszkaniowej w P. z dnia 18 czerwca 2016 r. nr (...) oraz zasądził od pozwanej solidarnie na rzecz powodów A. W., J. W., B. W. kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie są członkami pozwanej Spółdzielni posiadającym prawo do lokali mieszkalnych. W dniu 5 maja 2016 r. Rada Osiedla (...) złożyła projekty 8 uchwał. Projekty te spełniały wymogi formalne przewidziane przepisami prawa. O zwołaniu Walnego Zgromadzenia członkowie zostali powiadomieni zawiadomieniem z dnia 11 maja 2016 r. W dniu 18 czerwca 2016 r. odbyło się Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni. W dniu 18 czerwca 2016 r. Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr (...) dotyczącą porządku obrad. W uchwale tej nie został umieszczony punkt dotyczący głosowania nad przedłożonymi przez Radę Osiedla (...) projektami uchwał, ponieważ pozwana Spółdzielnia nie przedstawiła tych projektów członkom Spółdzielni. Pisma Rady Osiedla (...) wzywające do wskazania powodów nieumieszczenia tych projektów w porządku obrad i braku powiadomienia członków o ich złożeniu pozostały bez odpowiedzi. Dopiero w dniu 18 czerwca 2016 r. pozwana wystosowała pismo do A. W. informujące, iż projekty te nie zostały zakwalifikowane do umieszczenia w porządku obrad, ponieważ zakres przedmiotowy poruszonych spraw nie znajduje się w kompetencjach Walnego Zgromadzenia.

Sąd Okręgowy zważył, że podstawą prawną, wniesionego powództwa jest art. 42 ustawy prawo spółdzielcze. Odwołał się treści § 83 ust. 5 regulaminu pozwanej Spółdzielni, wskazując, że projekty uchwał i żądania zamieszczenia oznaczonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia mają prawo zgłaszać: Zarząd, Rada Nadzorcza i członkowie, pod warunkiem wystąpienia z tym żądaniem co najmniej na 15 dni przed terminem, z tym że projekty uchwały zgłaszanej przez członków Spółdzielni musi być poparty przez co najmniej 10 członków. Sąd ustalił, że bezspornym pomiędzy stronami jest, iż Rada Osiedla (...) złożyła projekty uchwał odpowiadające wymogom formalnym przewidzianym przepisami prawa (dochowano terminu i wymaganej ilości podpisów) i, że nie zostały one przygotowane przez pozwaną Spółdzielnię pod względem formalnym i członkom nie zostały przedstawione pod głosowanie. § 84 ust. 3 regulaminu stanowi, iż projekty uchwał, w tym uchwał przygotowanych w wyniku żądań, o których mowa w § 83 ust. 5 Zarząd wykląda na co najmniej 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Ust. 4 stanowi, iż Zarząd jest obowiązany do przygotowania pod względem formalnym i przedłożenia pod głosowanie na Walnym Zgromadzeniu projektów uchwał i poprawek zgłoszonych przez członków. Żaden przepis nie daje Zarządowi ani innemu organowi Spółdzielni prawa do dokonywania oceny przedłożonych przez członków wniosków i projektów uchwał i do podejmowania arbitralnej decyzji co do tego czy zostaną one przedstawione czy też nie pod głosowanie na Walnym Zgromadzeniu. Zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, skoro zaskarżona przez powodów uchwała przyjmująca określony porządek obrad w sytuacji, gdy członkom nie zostały przedstawione projekty uchwał zgodnie z ww. regulacjami to narusza ona zarówno Statut jak i prawa członków-powodów. Z tego powodu podlega ona uchyleniu.

Jednocześnie Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę innych zarzutów dotyczących przebiegu Walnego Zgromadzenia i pozostałych podnoszonych przez powodów w kolejnych pismach procesowych oraz oddalił zgłoszone przez nich pozostałe wnioski dowodowe, uznając, iż nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana Spółdzielnia, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na rozstrzygnięcie poprzez błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że projekty 8 uchwał Rady Osiedla (...) spełniały wymogi formalne przewidziane przepisami prawa, podczas gdy przedłożone przez Radę Osiedla (...) projekty uchwał nie spełniały tych wymogów formalnych;
2. naruszenie § 83 ust. 5 Statutu pozwanej Spółdzielni przez jego niewłaściwą subsumpcję do stanu faktycznego niniejszej sprawy polegającą na przyjęciu, że 8 projektów uchwał Rady Osiedla (...) odpowiadało wymogom formalnym wyżej wskazanego przepisu (pomimo błędnego nazywania przez Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku wyżej wskazanej regulacji „Regulaminem” zamiast „Statutem”) - dochowanie terminu i wymaganej ilości podpisów, podczas gdy przywołana przez Sąd I instancji regulacja § 83 ust. 5 Statutu pozwanej Spółdzielni nie obejmuje uprawnień do żądania zamieszczenia projektów uchwał i żądań w porządku obrad Walnego Zgromadzenia przez Radę Osiedla;

3. naruszenie art. 42 § 3 prawa spółdzielczego przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu przez Sąd I instancji, że nieprzedstawienie przez Zarząd pozwanej Spółdzielni 8 projektów uchwał Rady Osiedla (...) naruszyło Statut (Sąd wskazał na § 83 ust. 5 i § 84 ust. 3 Statutu) i prawa członków - powodów, podczas gdy w realiach niniejszej sprawy okoliczność nieprzedłożenia tych projektów uchwał Rady Osiedla (...) nie miała żadnego wpływu na los punktów przyjętego przez Walne Zgromadzenie w dniu 18 czerwca 2016 r. porządku obrad, tj. treści uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia, a naruszenie praw członków nie zostało przez powodów w żaden sposób udowodnione - 8 projektów uchwał Rady Osiedla (...) nie dotyczyło kwestii, których dotyczyły uchwały przyjęte w uchwale nr (...) Walnego Zgromadzenia w przedmiocie porządku obrad, uchylenie uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia doprowadziło do uchylenia porządku obrad, który został przyjęty proceduralnie w sposób prawidłowy.

W konkluzji pozwana wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w całości poprzez oddalenie powództwa i o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanej i zasądzenie kosztów postępowania.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 czerwca 2018 r. Sąd drugiej instancji oddalił wniosek powodów o przeprowadzenie dowodu z Regulaminu Rady Osiedla załączonego do pisma z 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego była bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Nie zmienia to jednak faktu, że z niektórymi z podniesionych w apelacji zarzutów należy się zgodzić.

Po pierwsze więc, rację ma skarżący co do tego, że Sąd Okręgowy nie mógł uchylić uchwały Spółdzielni Mieszkaniowej w P., a rozstrzygnięcie powinno dotyczyć uchwały Walnego Zgromadzenia jako organu Spółdzielni lecz jest to uchybienie, które powinno być zakwalifikowane jako niedokładność zaskarżonego wyroku i w odpowiednim do tego trybie skorygowane. Żądanie pozwu nie pozostawiało bowiem wątpliwości, że od samego początku przedmiotem żądania powodów było uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 18 czerwca 2016r. nr (...), w związku z czym Sąd Apelacyjny powyższą niedokładność zaskarżonego wyroku sprostował w oparciu o art. 350 § 1 i § 3 k.p.c.

Należy też zgodzić się ze skarżącym, iż Sąd Okręgowy błędnie przyjął i wadliwie ustalił, że wnioski Rady Osiedla (...) i przedstawione przez nią projekty ośmiu uchwał, spełniały wymogi formalne przewidziane w przepisach. Jak bowiem wynika z powołanego przez Sąd Okręgowy § 83 ust. 5 Statutu Spółdzielni, projekty uchwał i żądania zamieszczenia oznaczonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia mają prawo zgłaszać Zarząd, Rada Nadzorcza i członkowie, pod warunkiem wstąpienia z tym żądaniem co najmniej na 15 dni przed terminem, z tym że projekt uchwały zgłaszanej przez członków Spółdzielni musi być poparty przez co najmniej 10 członków. Analogiczny zapis zawiera również art. 8³ ust. 10 i 11 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych wskazując, że projekty uchwał i żądania zamieszczenia oznaczonych spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia lub jego wszystkich części mają prawo zgłaszać: zarząd, rada nadzorcza i członkowie. Projekty uchwał, w tym uchwał przygotowanych w wyniku tych żądań, powinny być wykładane na co najmniej 14 dni przed terminem walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części, zaś członkowie mają prawo zgłaszać projekty uchwał i żądania, o których mowa w ust. 10, w terminie do 15 dni przed dniem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części, a projekt uchwały zgłaszanej przez członków spółdzielni musi być poparty przez co najmniej 10 członków.

Z powyższego w sposób nie budzący wątpliwości wynika więc, że przepisy Statutu nie dają Radzie Osiedla prawa do wystąpienia z wnioskami co do przedmiotu obrad Walnego Zgromadzenia, gdyż nie wymieniają jej w kręgu podmiotów do tego uprawnionych. Rozszerzająca wykładnia tego przepisu byłaby w tym przypadku oczywiście nieuzasadniona. Z kolei uprawnienie Rady Osiedla, jakie można wywieść z brzmienia § 82 ust. 2 Statutu, który umożliwia jej złożenie wniosku o rozpatrzenie przez Walne Zgromadzenie uchwały w innych sprawach doniosłej wagi, z zastrzeżeniem z § 85 ust. 1 Statutu, uwarunkowane jest po pierwsze stopniem doniosłości sprawy, co z natury rzeczy jest kategorią

ocenną, po drugie zaś powiazaniem tego wniosku z innymi sprawami ujętymi w porządku obrad podanym do wiadomości członkom w terminach i w sposób określony w ustawie. W przypadku tego uregulowania, konieczne jest więc dochowanie określonej procedury, a zapisy Statutu nie obligują organów spółdzielni do podjęcia konkretnych działań. Powyższe rozwiązanie pozostawia także większy zakres swobody w objęciu zaproponowanych przez Radę Osiedla spraw w kręgu zainteresowania i obrad Walnego Zgromadzenia. Wspomniany zapis § 82 ust. 2 Statutu powinien więc być raczej odczytywany w kategoriach poszerzenia uprawnień Walnego Zgromadzenia, wskazując na uprawnienie Walnego Zgromadzenia do podejmowania uchwał w innych sprawach niż wymienione w ust. 1, nie przewiduje on natomiast obowiązku objęcia głosowaniem wniosków zgłoszonych przez Radę Osiedla, jak to jest w przypadku inicjatywy Zarządu, Rady Nadzorczej i grupy minimum 10 członków spółdzielni podjętej na podstawie § 83 ust. 5 Statutu. Rozważając na tym gruncie zasadność powództwa o uchylenie uchwały, której przedmiotem jest wyłącznie przyjęcie określonego porządku obrad, nie można mówić o naruszeniu, które mogłoby skutkować wzruszeniem tego rodzaju uchwały.

Tym niemniej uszło uwadze zarówno skarżącego, jak i Sądu Okręgowego, że wnioski o zamieszczenie określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia w dniu 18 czerwca 2016r. wraz ze stosownymi projektami uchwał, o treści analogicznej do wniosków Rady Osiedla (...), zostały złożone także w dniu 3 czerwca 2016r. przez ponad 10-osobową grupę członków spółdzielni, w tym powodów i nastąpiło to w ostatnim dniu 15-dniowego terminu, co czyniło te wnioski skutecznymi i spełniającymi wymogi formalne określone w § 83 ust. 5 Statutu.

W konsekwencji, o ile złożenie przez Radę Osiedla (...) wniosków datowanych na 5 maja 2016r. nie obligowało do zamieszczenia ich w porządku obrad i procedowania nad nimi, to już wnioski ponad 10-osobowej grupy członków spółdzielni z dnia 3 czerwca 2016r. na nadanie im biegu zasługiwały, a w konsekwencji powinny być przedstawione Walnemu Zgromadzeniu w dniu 18 czerwca 2016r., które pozostawało jedynym uprawnionym organem, który mógł zdecydować o objęciu wniosków porządkiem obrad lub ich pominięciu. Co istotne, na okoliczności związane z ponownym przedstawieniem wniosków przez uprawnioną grupę członków, powodowie powołali się już w uzasadnieniu pozwu inicjującego niniejsze postępowanie, co oznacza, że były one objęte podstawą faktyczną powództwa, którą jednak Sąd Okręgowy w swych rozważaniach całkowicie pominął.

W przypadku wystąpienia przez podmioty wymienione w § 83 ust. 5 Statutu z wnioskami o objęcie ich porządkiem obrad, po stronie Zarządu Spółdzielni powstaje bezwzględny obowiązek nadania im biegu poprzez przygotowanie projektów pod względem formalnym i przedstawienie ich pod głosowanie Walnego Zgromadzenia, poprzedzając to zamieszczeniem stosownej informacji w zawiadomieniu o terminie Walnego Zgromadzenia. W tym kontekście należy podzielić zapatrywanie Sądu Okręgowego, iż Zarząd Spółdzielni nie ma prawa do dokonywania oceny przedłożonych przez członków wniosków i podejmowania arbitralnej decyzji co do tego czy zostaną one przedstawione pod głosowanie Walnego Zgromadzenia czy też nie. Brzmienie przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i zapisów Statutu jest jednoznaczne i nie pozostawia Zarządowi żadnego marginesu na ocenę wniosków pod względem merytorycznym.

Wprawdzie brak jest jednocześnie regulacji dotyczących skutków niedochowania opisanych przepisów, w konsekwencji tego rodzaju sytuacja powinna być poddana ocenie pod kątem wpływu uchybienia na proces podejmowania przez członków spółdzielni decyzji znajdujących wyraz w uchwałach Walnego Zgromadzenia, jak również interesów członków spółdzielni.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie nadanie biegu skutecznie zgłoszonym projektom, a więc nie poddanie ich pod osąd członków Spółdzielni uczestniczących w Walnym Zgromadzeniu w dniu 18 czerwca 2016r., niewątpliwie stanowiło uchybienie proceduralne na etapie podejmowania uchwały nr (...), naruszające zarówno przepisy Statutu, jak i godzące w prawa powodów jako członków Spółdzielni Mieszkaniowej w P. do aktywnego udziału w życiu Spółdzielni i wpływu na prowadzoną przez nią działalność. W tym kontekście nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że zaniechanie przedłożenia projektów uchwał nie miało żadnego wpływu na ukształtowanie porządku obrad przyjętego przez Walne Zgromadzenie w dniu 18 czerwca 2016r., a naruszenie praw członków nie zostało udowodnione. Po pierwsze powyższe stanowisko pomija całkowicie okoliczność, iż oprócz wniosków i projektów Rady Osiedla były

też wnioski i projekty grupy ponad 10 członków. W związku z tym już samo założenie, które legło u podstaw przywołanej przez skarżącego argumentacji jest więc wadliwe. Po drugie, należy podzielić stanowisko powodów, że brak przedłożenia zgłoszonych przez nich wniosków i uchwał pod głosowanie Walnego Zgromadzenia w oczywisty sposób wpłynęło na treść uchwały ustalającej porządek obrad, bowiem w konsekwencji nie miały one jakichkolwiek szans by znaleźć się w tym porządku. Po trzecie wreszcie, naruszenie praw członków w tym przypadku wiąże się z ignorowaniem inicjatywy z jaką wystąpili zgodnie z przysługującymi im prawami i nie dopuszczaniem do przedstawienia ich wniosków na forum Walnego Zgromadzenia. W tym kontekście uchybienie proceduralne na etapie podejmowania Uchwały Walnego Zgromadzenia nr (...) niewątpliwie miało wpływ na ostatecznie nadaną jej treść, a sama uchwała, której przedmiotem było określenie porządku obrad, zapadła z pokrzywdzeniem powodów jako członków Spółdzielni Mieszkaniowej, co warunkuje skuteczność powództwa opartego na treści art. 42 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2016.21).

Z tych wszystkich względów, Sąd Apelacyjny uznając racje powodów za wystarczająco istotne i przekonujące w świetle okoliczności tej sprawy, doszedł do przekonania, że wymagają one udzielenia ochrony prawnej w oparciu o powołany wyżej przepis art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego, a zaskarżony wyrok, pomimo częściowo błędnego uzasadnienia, odpowiada ostatecznie prawu. W rezultacie apelacja pozwanego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..

Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska Katarzyna Polańska-Farion Marzanna Góral